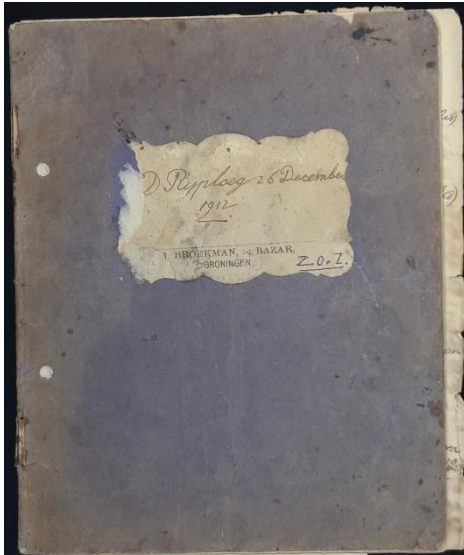

Een schrift met teksten van Derk Rijploeg (1891-1995) en zijn vrouw Henderika Schoonveld (1889-1976), landarbeiders te Zijldijk.

Uit de NAHI-collectie in de Groninger Archieven, GrA toegang 2478, NAHI-collectie aanvulling 2022.

Maarten Duijvendak, april 2025

Hieronder volgen de scans van het schriftje van Derk Rijploeg waarover een artikel verscheen in *Stad en Lande. Tijdschrift over geschiedenis en erfgoed in Groningen*, maart 2025 p. 20-25. Ik kwam het schrift tegen bij het selecteren en verpakken van materiaal van het Nederlands Agronomische Historisch Instituut (NAHI) dat naar de Groninger Archieven zou gaan. Het NAHI had het schrift, samen met wat knipsels en een boekje in 2003 als schenking gekregen.¹ Naar aanleiding van dat artikeltje mailde Otto Knottnerus me en wees op twee publicaties over vergelijkbare en oudere schriftjes en de liederavonden in dorpen waartoe ze soms dienden.

In het artikel legde ik de nadruk op hoe zeldzaam zo'n schriftje is dat relatief kort na de introductie van de leerplicht werd samengesteld op een moment dat in Nederland nog lang niet iedereen kon schrijven. Verder handelde het artikeltje over de verzen zelf en deed ik enkele suggesties over de context.

Het is mogelijk dat Rijploeg de soldatenliederen leerde kennen tijdens zijn mobilisatie in 1914-1918 en dat sommige van deze liederen uit de schooltijd van hem en zijn vrouw stamden. Waarschijnlijk is ook dat zulke verzen werden gezongen tijdens het werk in het veld. Maar vaak hebben dat soort *Works Songs* een relatie tot het werk zelf en zijn soms wat scabreus. Dat is hier niet het geval. Bekend is dat in Groningen Friese seizoenarbeiders tijdens hun werk zongen en ook uit andere streken in Nederland zijn dit type liederen bekend.²

Reactie van Otto Knottnerus, 27 en 30 maart 2025

Otto schreef het volgende:

“Het schriftje waarover je schrijft stond volgens mij in het verleden bij volkskundigen bekend als een dienstbodencahier/schrift. Tjaard W.R. de Haan heeft over het verschijnsel geschreven, o.a. in 'De nachtegaal en de koekoek, [Neerlands Volksleven](#) 16 (1966), 61-73. Het had alles te maken met de kosten van liedblaadjes en de schaarste aan leuke deuntjes. De liedjes werden overgeschreven in de hoop een repertoire te krijgen voor onderlinge zangavonden. Het verschijnsel heeft vermoedelijk de hele 19e eeuw bestaan, ik ken die handel in liedjes ook van Duitse landarbeiders. De Duitse term is Drehorgellieder en Bänkelsang. Uit mijn onderzoek in Nieuw-Scheemda kreeg ik de indruk dat rond

¹ Groninger Archieven (GrA), toeg. 2478, NAHI-collectie aanvulling 2022, schrift met voordrachten Derk Rijploeg. Geschenk aan het NAHI van G.P. Wiersma 2003. Het Nederlands Agronomische Historisch Instituut was een in Groningen in 1950 opgerichte instelling voor onderzoek en documentatie. Het werd in 2023 opgeheven.

² Ate Doornbosch e.a., *Onder de groene linde. Verhalende liederen uit de mondelinge overlevering.* (Amsterdam 1987), p. 28 en 31.

1870 (mede onder invloed van Duitsland) een golf van nieuwe cultuur over het platteland kwam, onder andere veel kranten die ook door de arbeiderselite werden voorgelezen en doorgegeven. “ Otto citeert verder uit een artikel van Herman Kampinga: “In sommige streken van de provincie Groningen bestaat onder de meisjes de gewoonte haar liederenschat vast te leggen in cahiers. Deze laten ze rondgaan om zodoende onbekende of niet goed bekende liederen op te nemen. Geregeld worden ze dan op samenkomsten gezongen. Na eenige moeite is het me gelukt een dgl. verzameling ter inzage te krijgen, afkomstig van een dienstbode uit Nieuwolda.” H. Kampinga, ‘[Groningsche volksliederen](#)’, in: *Driemaandelijksche Bladen* 13 (1913), 97-107.

De context waar Otto op wijst kan zeker voor het schriftje hebben gegolden. En de ene context sluit de andere niet uit.

De inhoud van het schrift

Vers 1 ‘Klokkenslag’ een variant op het lied *De Heilige klokslag*

Deze titel wordt niet vermeld in <https://www.liederenbank.nl>. Vergelijkbare tekst is te vinden bij: <https://www.juichtaarde.nl/index.php/artikelen/11-liedboek/16-liedboek-gezangen-met-dezelfde-melodie>.

Vers 2 ‘Verschrikkelijken moord gepleegd door blanke te Parijs’ is een variant op het lied *Breedvoerig verhaal van een verschrikkelijke dubbel moord. Gepleegd te Parijs den 21 October* Deze tekst is in verschillende versies opgenomen in <https://www.liederenbank.nl>.

Vers 3 ‘Het Graf van twee Geliefden. Wijze wienneerland bloed’ is een variant op het lied *Het Graf der twee Geliefden*

Uit: *De Haarlemsche spoorwagen* bevattende vele zedelijke, vrolijke en aangename Liederen ten dienste van alle Fatsoenlijke Gezelschappen. Verscheen bij J.P. Nobels te Haarlem (na 1863). https://www.dbnl.org/tekst/haa004haar01_01/haa004haar01_01_0003.php. Deze tekst is in verschillende versies opgenomen in <https://www.liederenbank.nl>.

Vers 4 ‘In lang vervlogen jaren’ is een variant op het lied *Des Zangers Vloek*

Toegeschreven aan Jan Jakob Lodewijk ten Kate (1819-1889) Te vinden bij: <https://allpoetry.com/Des-Zangers-Vloek>. De openingszinnen van dit lied, ‘In lang vervlogen jaren stond daar een fier kasteel’ verwijst naar het lied opgenomen in de Drentse verzameling *Oeze Volk* 14 (1970) p.25, no: 158407.

Vers 5 ‘De Deserteur’ is een variant op het lied *Hij had aan het Westelijk front gestaan*

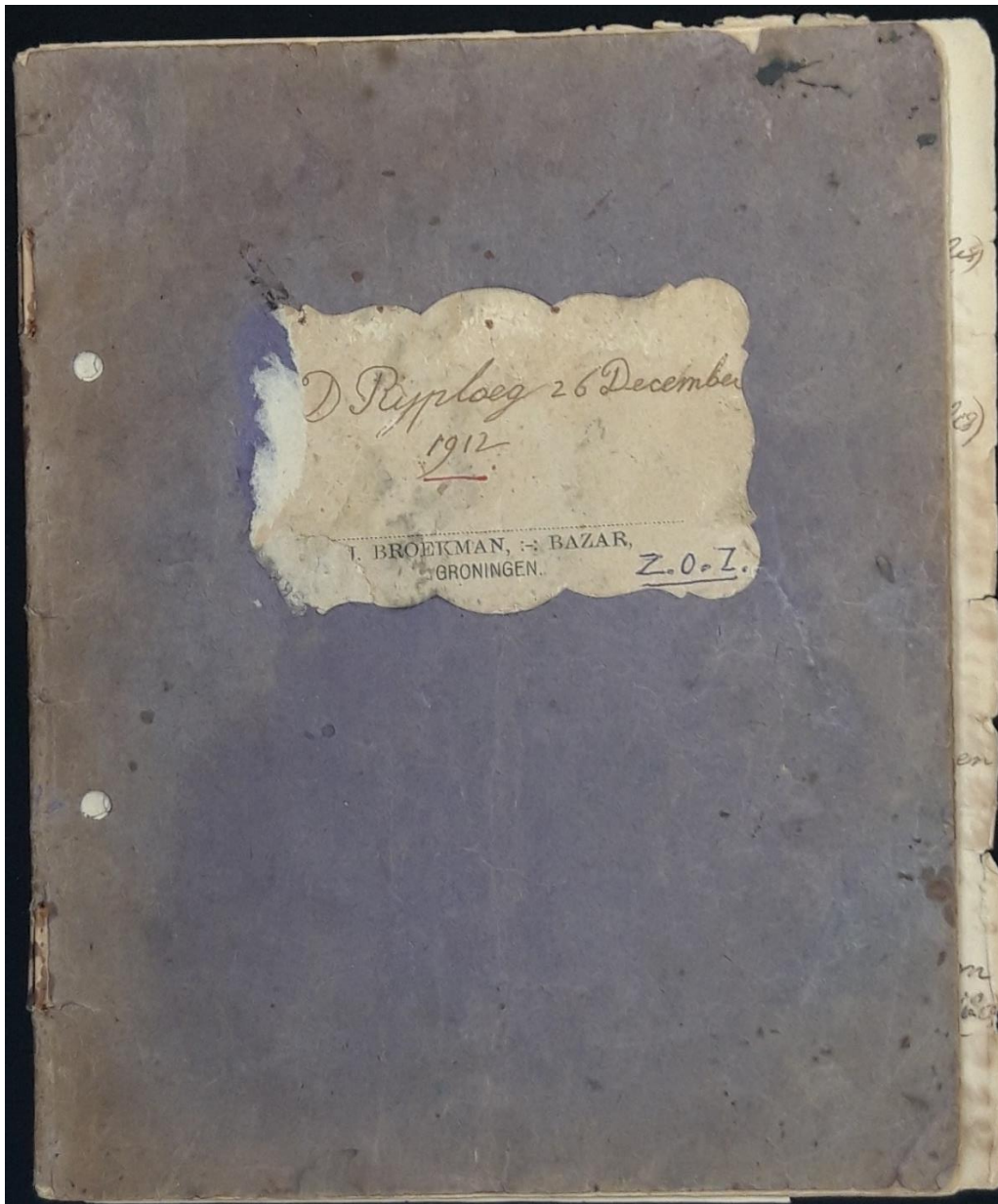
<https://www.newfolksounds.nl/de-grote-oorlog-in-liedjes-deel-3/artikelen-nw/2015>
Deze collectie bevat een drietal verzen. De (complete) tekst van dit lied is ook opgenomen in het boekje *Huilen op de kermis*, samengesteld door Tjaard W.R. de Haan, uitgegeven door Het Spectrum in 1979 in de Prisma reeks. Het lied is in het pocketboekje te vinden op pagina 122, liednummer 71. Deze tekst is in verschillende versies opgenomen in <https://www.liederenbank.nl>.

Vers 6 ‘Toen mijn zoon terugkeerde’ lijkt een variant op het lied *Houd je goed mijn jongen maar heeft een andere strekking*. De strofe *Houd je goed mijn jongen* komt voor in het refrein. Waar een lied met deze titel bij Jaap van de Merwe een duidelijk anti-oorlogslied is, verheerlijkt deze versie de strijdbare soldaat en heeft diens moeder een tegengestelde rol als bij Van de Merwe. Ik vind geen vergelijkbare tekst.³

Vers 7 is een Duits liedje, geschreven in een ander handschrift met onderschrift Harmina Kremer. Ik kan het niet thuisbrengen.

---

³ Jaap van de Merwe, in *Groot geïllustreerd keukenmeidenzangboek. Oude liedjes, verzameld, geordend en ingeleid* (Utrecht, 1976), p. 149-150.

Voorblad schrift

Klokkenslag ^{Die}
aehenim

Ben ieder moet in dese tijden
De goedheid onser God belijden
En zynnen naam prijzen met er daad
Ja 't heil dat God ons hier gaat schenken
Is ons wel noodig te overdenken,
Zoo de wijls als de klokken slaan
1 Slaot de klok een 't maakt ons gedagtig
Dat er is maar eene God almachtig
En eene zaligmaker zoot
Ja een geloof een Doopsel verheven
Ons is maar eene naam gegeven
Waar door men zalig worden moet
2 Slaot de klok twee laat ons gedenken
Dat God ons laat twee lichten schenken
Twee tafels gaaf God in zijn wet
Twee wegen vinden wij beschreven
In tekens heeft hij ons gegeven
Dit nieuw verbond heeft in geset
En als de klok heeft drie geslagen
Laot ons gedenken die drie dagen
Dat Christis hier begraven laag
Den derden dag is hij verreesen
Drie dagen heeft hij zoo wij lezen
Vt in de visck geweest jonas

Slaat de klok vier naons begeeren
Wij moeten doen al na de Leere
Der vier ewangelisten soet
En Edom waren vier rivieren
Vier elementen door 't bestieren
Des Heeren zijnder die ons behoed
Hoord men de klok vijf slagen geven
Vijf boeken heeft Moyses geschreeven
Vijf stenen nam David wel eer
Vijf steden van Sodom God mishagde
Vijf wijse en vijf dwase maagden
Stelot Godes zoon ons tot een leer
Slaat de klok zes de God van waarde
Schiep in zes dagen hemel en aarde
En alles water in is uit niet
Den zeede uwe kwam Jezus gaande
Dat Jacobs Donijn was onstaande
Stabij een stad die Sichar heet
Slaat de klok seven wilt aanmerken
God ruste toen van al zijn werken
En heiligde den zevende dag
God ging aan Pharos open baren
Van seven goede en kwade jaren
Die hij al in een droom voorsag

Slaat de klok acht het is wel reede
Dat wij aan die acht zaligheden
Gedenken en daar acht op slaan
Als God de zondeloed heeft gezonden
Zijn maar acht zielen rein bevonden
Die in de vlieten zijn gegaan
Slaat de klok negen denk dan mede
Hoe dat Christus ook heeft geleden
Van kruises toen ten negende ure
Vegen belaatzen ondankbaar waren
Toen Jesus hielp al uit bezwaren
Gelyk wij lezen in de schriftuur
Slaat de klok tien 't is wel van noode
Dat wij doen na de tien geboden
Die God al gaf aan Israël
Tien plagen in Egypte daalde
Tien zonen Jacobs koren haalde
Al in de duween tyd zeer fel
Slaat de klok elf al na behoore
Elf sterren dacht Josef dat te vooren
Hem neigde en ook zonen maan
Den Landheer ging ten elfe ure
Vt beiders in zijn wyngaard huuren
Dien hij toen nog vond ledig staan

Slaat de klok twaalf gedenk bij dese
Twaalf zoonen heeft Jacob geprezen
Twaalf wien zijn er in een dag
Twaalf Apostelen had onse heere
En die wel leven na haar eere
Men wel gelukkig noemen mag
Wel nu dan laad ons wel ter dege
Alle dese dingen overwegen
Als wij de klokken hooren slaan
Ja alles wat ons bontt tevoren
Dat zou wel dienen en behooren
Om ons te strekken tot vermaak

Deek Ruyloeg
en
Rika schönveld

Verseppikkelyken Hoord Gepleegd
Door blanke te parijs

Wat menschlyk hart wordt niet door smart bewogen
Door al de gruwelen die men ziet of hoort
Wie wil geen traan van wemoedin haar oogen
By 't sien als men een wormje maar vermoord (bis)
Hiervan sal ik u een bewijs gaan geven
Komt vrienden luister dus eens naar mijn lied

Die man
Yby heeft g

Zes weken z
Sprak dese
Hij weet sp
Hij weet als
I vrees niet
Ik deins te
Daarom wil
En dan over

Zes weken z
Weer sprak o
Houdt goea
Toont u ber
I sprak de
Het is geen
Haar door
Op dat kun

Des midda
Komt edua
De knaap d
Volgt hem e

Die man heeft wel een schrikkelijkt feit bedreven
Hy heeft vermoord uit vrees voor bang verschiet (bis)

Des weken voor dit schrikkelijkt feit gebeurde
Sprak dese man zijn vrouw droefgeestig aan
Hij weet sprak hij waar ik reeds lang om treurde
Hij weet als ik hoel met ons zaken staan (bis)
Ik vrees niet voor ons maar voor ons dierbre selgen
Ik deins terug bij 'zien van hunnen nood
Daarom wil ik ons dierbaar broost verdolgen
En dan overouw gaan wij ook in den dood (bis)

Des weken zijn als rook en damp verdwenen
Weer sprak de man droefgeestig tot zijn vrouw
Houdt goeden moet wil mij u hulp verkeeren
Toont u bereid kom houdt uw eed getrouw (bis)
Ik sprak de man ga voor het moordtuig zorgen
Het is geen mes of dolksteek die mij past
Maar door dit koord zal ik ons broost veruorgen
En dat hun angst geschrei ons niet verroest (bis)

Des middags sprak de vader dese woorden
Komt Eduard soon wilt volgen mij met spoed
De knaap die naar de stem zijns vader hoorde
Volgt hem al ras met opgeruimd gemoed (bis)

De vader hield het koord bij zich verborgen
Hij wierp het knaapje op het bed terneer
O gruwelijk feit hij ging zijn zoon verworgen
Deer schoone bloem bloeit op dees aard niet meer (bis)

De angst der vader kent nog pijn nog palen
Hij keert terug en haalt den tweeden knaap
Ook dese moet den dood ten dol betalen
Daar hij ^{dit} wagt al waster darloos schaap (bis)
De man door angst en wanhoop voort gedreven
Gaaf weder heen en haalt het derde kind
O groote god beneemt ook dit het leven
Daar hij ook dit weer door den dood verblindt (bis)

Als rasend holt de vader nu naar buiten
O schriklijk lot hij ziet zijn tweeling staan
Hem klopt het hart hij voelt syn knien stuken
En toch O god die tweeling moet er aan (bis)
Hij ziet hoe daar die kleinen darselen spelen
Zij zijn zoo schoon zoo lief zoo engelrein
Hij nadert hen hij voeld hoe zij hem staelen
En toch zal hij de kinder beul straks zijn bis

Ten v
Segt a
De vac
Haar
Hij ne
Voelt o
Ook des
Hij w

Het j
ziet a
Hij m
Roept
Hoed
Ach m
Haar
Zij zie

Hou
Sla
Hij
Van
Bij
De

27

Ten vierde maal neemt hij zijn tweeling mede
Legt dese bij zijn doode broertjes neer

De vader voelt zijn krachten nu reeds minderen
Haar zinnen wanhoop stijgt steeds meer en meer (bis)

Hij neemt een strop van een der doode knaapen

Woelt die om de hals van zijnen vierde zoon

Ook dese zoon sal die den dood slaap slapen

Hij wurgt ook dese sprunt zoo frisch en schoon (bis)

Het jongste kind een knaap van negen jaren
Ziet al het geen wat om hem heen gebeurt

Hij maakt geweld en veelerlij gebaren

Roept aan zijn moeder die daar was en treurd (bis)

Moeder och red mijn zoo sprak de kleine

Ach moeder red mij vader slaat mij dood.

Haar't moederlyk hart weet van geen kinderpijn

Zij ziet niet dat haar liefeling is en nood (bis)

Houd u op sprak hem 't vaderlijk geweten.

Sla maar toe sprak hem zijn beangst gemoed

Hij grijpt een byl en heeft het hoofd gespleten

Van vyfde kind dat sparkend in het bloed (bis)

Bij dat tooneel was dat de man onthutste

De byl ontglipt de handen ou teretond

Haar 't vaderlijk hart kon niet eerder rusten
Voor dat hij het kind als moordende verolond (bis)

^{op 78}
Komt aan sprak hij ik ben bereid te sterven
Ik ben bereid ik houdt mij aan mijn woord
Wij hebben niets dan smart en straf te derven
Het is het graf alleen dat ons behoort (bis)
Hij heeft haar in zijn armen toen ontvanger
Hij drukt voor 't laatst vrouw aan zijn kloppent hart
O groote god hij ziet ook haar reeds hangen
Hij hield haar woord zij heeft den dood getrouwt

¹¹
Hoe onaanspreuklyk zijn des heeren paden
Hoe ondoorgrondelyk is tocht gods besluit
Hier schenkt den heer de booswicht nog genade
Want schier den lis den eersten strop schoot uit (bis)
Hoe sprak de man ik wil den dood niet vreezen
Den tweeden maal hangt hij hem weder op
Haar dit mogt naar het plan van god niet wesen.
Die sprak hier gyl moordenaar houdt op (bis)

¹²
Weer breekt de strop bewustloos stort hij neder
Den val veroorzaakt pynen en blesuur
Een langen tyd krijgt hij bewustzyn weder
Des morgens toen 't klot sloeg vier uur (bis)

Nu k
Hij v
Terwij
Voor v

brecht
Zij von
ken gin
om ee
Ik deed
Schenk
Ik bid
Want

De rec
Toon gij
Gij heb
Heest
Hierin
Het is e
Het re
Dat me

ten
(bis)

Nu kan de man in huis niet langer kroppen
Hij vlucht op straat en schreeuwet met veel misbaar
Terwijl zijn hart hem angstig gaat aan kloppen
Voor vrouw en broost ben ik een moordenaar (bis)

13

n
rent hart
rouw (bis)

Gerecht begon het huis te visiteren
Zij vonden 't soo de man hen had gezegt
Hen ging als daders hem nu arresteeren
Om eens te staun voor 't menschedij b gerecht (bis)
Ik deed sprak hij mijn vrouw en kinderen sterren
Schenk rechtens mij een wel verdiende staaf
Ik bid u laat mij toch niet langer leven
Want O ik hunker naar het stille graf (bis)

14

de
it (bis)

sen.
(9)

neder

(bis)

De rechter vroeg hem had gij geen geweten
Toen gij uw vrouw en broost ten grave stiet
Gij hebt voor god uw plicht als mensch vergeten
Weest gij O mensch dan voor gods vierschaar niet (bis)
Ik xin voldoen wij nu aan u begeren
Het is de wet zij eicht voor u den straf
Het recht wil dat men u gucketeneer de
Dat men uw hoofft scheidt van uw lichaam af (bis)

Het dank oechter sprak hij wel te moede
 Dees wereld is voor mij toch niets meer waart
 Ik sterf gerust vertrouwd op de algode
 Ik staar op god vertelg mij van dees aard (bis)
 Ik ben weel hierna ging men de graf voltrekken
 We stan hem de moordenaar uit wraaflyst ziet
 Hee Reeds mag dees aard zijn houd gebeente dekken
 U dat ook gods zijn ziel een rust plaats biedt (bis)

Derk Ryploeg
 en
 Rika schoonveld

Het graf van twee geliefden
 Wyse wienmerlands bloed

Zeg pelgrim wat dees steen u bood
 Het donker gras begroeid
 Waarop het dakend avondrood
 Het purperen weerschijn gleid
 Daar ligt de schoonste uit den kring
 En aardrijks kouden schoot
 En aan haar zij de jongeling
 Gebrou tot aan den dood (bis)

Van kust en list en trouwen
 Hebgen ik u hier brengen zal
 Het is maarlijk kaanschoonen

2

Haar ryken vader sag verdedd
Op d'armen jongeling
Die door zijn meisje werd gestreeld
Gedurig aan hem hing
Ik vloek u eenwig sprak hy luid
Wordt eenmaal zynen vrouw
Dan is het met de liefde uit
En spotte met haar trouw

3

Bij spotte tot zij eindelijc
Op 't sterfbed nederzont
En nog de levens luchtte blyt
Intbrekend aan sichyn blont
Toen greep een woeste smart hem aan
Bij staat verstijft van schrik
En wil nu nog eens tot haar gaan
Het wanhoop in den blik

4

De jongeling ging tot duisternis
Op kerkhof neder zee
En 't licht der maan bij zyn gesis
Wat donkere wolken stree
Zucht aerbre gade 't is gewis
Wat heb ik nu op aard

Niets is er thans nu ik u mis
Zelfs 't leven mij niet waard (bis)

Dus sucht hij op haar graf geknield
En met een stil geween
Gaat hij met treurigheid bezield
Weer naar zijn woning heen
Hij knijpt en seert allengskens uit
En sinkt op ziek bed neer
Tot ondelijk de dood klok luid
De jongeling is niet meer (bis)

Hi rust hij bij zijn dierbte sacht
En aardryks kouden schoot
Waar hij met haar den glans verwacht
Van 't eeuwige morgenrood
Om dan te saam in hemelvreugt
Voor Godes troon te staan
Strooi pelgrim bloemen op dier jeugt
En wijd dit paar een traan

Wanneer wij op het keuk kof staan
En staren om ons heen
Die ons reeds vroeg zijn voorgegaan

En
Van
Of
Hij
Of
Waa
We
Als
Me
Da
We
Gee
Ni

In
ste
Be
N

En lezen w' op den steen
Van eene maagd of jongeling
Of dat men kinderen bondt
Hij hoog en aanzien of gering
Of warem zij bemint.

Wat fraaicheit ook de zerk bedekt
Welk zegel 't graf ook sluit
Als hij ten jonste dag ons wekt
Het blij bezuigeluid
Dan zijn wij allen soek gelijk
Wie hier verduldheid rocht
Geen onderscheidt in 't doodewijk
Wat hier ook is gewrocht.

In lang vervolgen jaren
Stond daar een fier karkel
Met hooge slanke torens,
Met timmen en kanteel.

ben kranz van schoone tuinen.
Het beeld in springfontein,
Om gaf de grijse muren
Begroeid met eedlen wijn
Daar woonde een machtig koning
De schrik van heel de streek
Wiens aanblik ieder vreesde
Dien ieder liefst ontweek
Zijn handen waren geesels
Zijn woorden waren bloed
Zijn oogen spitse dolken
Zijn daden dolle mped
Hens reed naar 's konings poorten
Ben grijzen harpenaar
Slink stapte naast den riker
Ben knaap met gulden haar
Welaan zoo sprak de oude
Thans ongerast mijn zoon
Hef aan de schoonste lied' ren
Zijn luid met vollen loon
Welaan wees onverschrokken
En spot met hoon getart
Thans geldt het je vermurwen
Des konings steenen hart

ben a
Van
Amis
Tot
Daar
Do me
En na
De sch
Hij pl
Het gr
Haast
In't le
De gry
Berst
Dan
En sin
En go
Alk lee
Zoo ho
Des kn
Zij sin
Van der
Ze sin
Van go

ben drom van edelvrouwen ^{be}
Van uidders trotsch en weed
Omringt de beide zangers
Tot spelen zang gereed
Daar treedt de norische koning
De marm'ren kroonzaal in
En naast hem buigt zich minzaam
De schoone koningin.
Hij plaatst zich op den zetel
Het grimmig bleek gebaat
Waast haar die zonnig straalde
In 't lieflijk genaad
De grijsaard slaat de snaren
Terst hefelijk en zagt
Dan voller telkens voller
En zingt met jonge kracht
En god: tyt schoon verheft zich
Als leorden de englen t hem
Zoo hoog, zoo rob, zoo zuiver
Des knapen zilveren stem
Zij zingen van lente en van liefde
Van dapperheid stijd lust en kracht
Ze zingen van moed en vroomheid
Van god en van hemelsche macht

Ze zingen van alles wat schoon is
En 't menschen borst verheft
Ze zingen van al wat goed is
En 't mensche lijf harte treft
De schaar der hovelingen
Vergeet in hoon en spot
De fiere felle krygers
Ze buigen zich voor god
De koningen gekroond
In 't diepst van 't keur gemoed
Werpt snel een blanke balle
Den jongeling voor den voet
Waar eens klaps rijst de koning
Zijn oogen bliksem haat
Zien wroet en wraak verwringen
Uisvormen zijn gebaat
Bijn vrouw hebt gij betovert
Verleid hebt gij mijn ~~hart~~ volk
Zoo krijcht de woeste weedaart
En dult met kracht zijn dolk
Wee die den keur komt tergen
Hem in zijn hol nog tart
En 't moordend staal dringt eens klaps
Den jongeling in 't hart.

te
De
Ze
Het
En
Den
Die
En
Doe
Hoe
Bij
En
Doe
En
Hoe
op
En
Hoe
Den
De
De
Den
Doe

Een bloedstroom kleurt het marmer;
 De udders in het rond,
 Ze staren't aan en vlieden
 Het slot in d' eigen stond
 En stervend valt de jongling
 Den grijsaard aan de borst (hij draagt zijn lie-
 Die sidderend hem opvangt ^{stade} en spoelt zich met
 En in zijn armen borst. <sup>voert hij hilt he-
 Daar in zijn grijzen mantel ^{er} voert heen voo-
 Hult hij den dieren last ^{de poort.}
 Hij kust hem op het voorhoofd
 En bindt hem zittend vast
 Dan grijpt hij naar zijn speekkuig
 En met der wanhoop kracht
 Slaat hij zijn harp tepletter
 op den porfieren schacht
 En als het bloed der wreake
 Staat woest met flapperend haar
 Den rechterarm geheven
 De grijze harpenaar
 De linkerarm der oude
 Den doode ondersteunt
 Dan roept hij dat het somber
 Door hof en salten dreunt</sup>

Vervloekt gij holsche muren,
Gij wallen van arduin
Stort neder marm'ren zuilen
Verga tot stof in puin
Vervloekt gij schoonen tuinen
Fonteyn en beelden rij
Verdoe, verdraag, verbrokkel,
Wordt wilde woesternij.
Vervloekt gij snood vreed'aard,
Vervloekt hij u geslacht,
Verquist, vermaadt, verafschuw'd.
Verneert en veracht
De doot jaagt w geen vrees aan
Dat waer te lichte straf.
Keer leven recht get leven
Abbaer hink'zer naeve het graf.
W' arm, die 't moed'ruig dield
Hij mis voortaan zijn kraecht
W' oog, dat zoo fust michte.
Het staar' in eeuw, gen nacht,
W' moed, uw helden daden,
Geen lied, dat ooit ze roem
W' naam zelfstaig vergeten
Geen boek dat ooit dien noem.

De g
De he
Dre
De r
De s
Koc
Ver
Dat

Hij had
De vrede
Bedekt
Hij had
En vera
Hulp

Soldat
Brach
Daar
Daar
V

De grijsaard heeft geroepen
De hemel heeft gehoord
Dru huisder en den bouwoval
De vossen ongestoord.
De 's konings naam vermeld er
Noch heldenlied noch boek,
Vervallen en vergeten
Dat was des zongers vloek.

De deser teure.

Hij had aan 't Westelijk front gestaan
De vrede vuurdoop ondergaan
Bedeekt met wonden
Hij hadt gestreden als een held.
En werdt des 's avonds op het veld
Half dood gevonden

Soldaten van het roode kruis
Brachten hem naar het ziekenhuis
Om te genezen
Daar lag hij maanden en verband
Daar kon hij dagelijks in de krant
Van de oorlog lezen.

De Maat L. Posthuis

En toen hij weer was opgeknaapt
zijn wonden weer wat opgelapt.
Hij weer kon loopen
Daer vroeg men niet of hij wel wou
Hij moest naar Rusland in de kou
zijn lichaam sloopen.

Daar wachtte hem het zelfde lot
Daar scheet men weer zijn lijf kapot.
Het als te voren
Hij blijft daar liggen heel de nacht
En was toen hij werd weggebracht.
Al half bevroren.

Ma maanden schaduw van vooheen.
Wat krampel aan bevroren been.
Met bleke kaken
Een mooi jong beven was half verwoest.
Toe stond hij daar omdat hij moest
De grens bewaken.

Waar
Kaar

1 Is
Geef

Toom
Trak

Hij
En h

Hij
Keek

Blons
Toen

Was 't wonder toen de laadschap kwam
Naar front, dat hij besluit maar neem.
Te deser leken

't Is keizer zijn belang naar 't gis
Geef keizer wat des keizers is
't Is groot de heeren.

Toen hij dicht bij de grenzen was
Trok hij de kruisen van zijn jas
Als laon gekregen.

Hij dacht wat hebt ik deure nog aan
En heeft waer hij 't geweer liet staan.
Te neer gelegen.

Hij nam zijn bundel ~~te~~ ter hand.
Keek nog heel lang naar 't woesteland
Toen hij rick wende

Plonk er een steen in droevig ootje
Toen ging hij fier het hoofd omhoog
Naar 't onbekende.

Toen mijn voor terug keerde

1 Op een wochtig rookend slagveld,
Waar een koude donker nacht.
Stondt een onwaare vermoeide krijger
Houdend voor zijn kamp de waelt.
Zijn gedachten dweelen verre
Daar speens een wolkfloers breekt
Is het als verschijnt zijn moeder.
Die nacht fluisstaend tot hem sprak

Wou je goed mijn jongen
k Ben er van doordrongen
Dat je kampte voor de grond
Waar je wieg eens stond.
stuet veel bloed nog stroomen
Eens zal weede komen
Dae versiert met Ridderkreus
Keer je weer naar huis.

2 Door een dichte nevelsluier
Dringt de eerste morgen van
Een loch trilt en schokt de aarde
Bij het bulden van 's kanon.

Een
Ho
En
Ho

3 A
Wie
Wie
En
Een
Van
In
En

Een granaatschref wond den kryger
Hij rinkt op het slagveld neer
En met reeds gebroken ogen
Hoort hij moeders stemme weer.

Hoe je goed mijn jonger ent

3 Als hij later d' ogen opent
Ziet hij 't hem noo dierbaar huis
Ziet zijn moeder aan zijn spande
En vindt op zijn boest een kruis
Even teekend nog een glimlach
Van verrukking 't bloed getact
Inryc drukt hij moeders handen
En noo stierf een jong soldaat.

Je waart een dapper jonger
Je waart er van daer drongen
Dat je kampte voor de grond.
Waar je weeg een stond
Maest je bloed oek stroomen
Toch ben je gekomen
Met een Ridder kruis als loon
Slaap nu recht mijn zoon.
Hendrick

Ich ghe furchi im nacht Ich ghe furchi im nacht
Und di nacht ^{die} war er ja so finster finster finster
Und so finster ja war di nacht.

Ich klopf wolt an mein liebjen deur bis
Und feins liebjen lass mir er eine
Wart ich ~~ist~~ der alleine da fure

Ich lass dir der ja mehren (bis)
Und wen du deine treu versprechen ^{worlt} sprecken
Und so kamst du er kommen insin.

Allein treu versprechen wil ich nich (bis)
Ich wolt dir wolt ein rechtlang leben lieben lieben
Doch di heiraten du ich nich.

Und si furt mir oben in das haus (bis)
Ich gedacht das ich bei ihr schlafen schlafen ghe
Doch nun venoter mus ich er ar aus.

Ich ruck wolt iber eine stein (bis)
Ich ertrach zwei rüber aus mein junges junges lieb
Und darbei mein linksbein.

na dit
ke

Ich schrei o weh o weh mein Bein
Und ich woltte das al di jange medel medelein
Bei der Kneufel in der Helle moegten sein.

Harminia Vreemde

apts
la

les
la luten

gfi

leib

li wordt
uitgesproken
als ai

Blad 25 met slot tekst 7

Rijploeg D

geboren 1891

boerenarbeider

te Zijldijk (Gron)

en omgeving

op 104-jarige leeftijd
nog helder van geest!

Schoon vader van

Anje Rijploeg-Sietsema

schrijver van:

" Groepen uit het leven van het
arbeidersvolk op het

Groninger Hogeland (1840-1940)

Blad 27 met de door Anje Rijploeg - Sietsema toegevoegde personalia en verwijzing naar haar boek